

TELEGRAFULU ROMANU.

Nr. 58.

ANULU XXIII.

Sabiu 24 Iuliu (5 Aug.) 1875.

Telegrafulu ese de dóne ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditur'a foiei, pre afara la s. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate cátra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. car pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

tru celelalte párti ale Transilvaniei s'f pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri (treine pre anu 12 1/2, anu 6 fl. Inscrutele se platescu pentru intái'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 1/2, cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2, cr. v. a.

Telegrama.

Cernauti 3 Augustu. Inaltu Présántitulu Archiepiscopu si Metropolitu alu Bucovinei si Dalmatiei, Teofilu Bendella, a reposatu eri in Domnulu la bai'a Franzensbad (in Boemi'a). Immormentarea va fi Luniaici in Cernauti. *)

*) Telegram'a s'a intardiatu fiindu lini'a intrerupta. R.

Idei conducetóric.

II.

Lacun'a, carea trebuie sa dispara odata si din reminscintiele trecutului nostru, va fi cu anevoia de integritu pre lángra medilócele istorice de cari dispunemu pâna in diu'a de astadi. Istori'a nóstra din seculii cei dintâiu ai erei crestine si mai a evului mediu întregu si cu acést'a dimpreuna a popóreloru din orientulu europénu séména mai multu cu mitulu séu cu naratiunile, cari se enaréza si se asculta, fára de a întrebá multu si enaratorulu si ascultatoriulu, ca potu fi cele spuse cele enarate asiá. Istori'a nóstra si a popóreloru din orientulu europénu jace, dupa parerea nóstra, in cea mai mare si mai buna parte ingropata in archive oficiali, secrete si publice si in archive private.

Cu tóte aceste este unu imperativu alu interesului celui mai mare a unui poporu cá sa scie causele procesului desvoltárei se; cáci numai asiá se póte eliberá de superstitiunile cele daunóse ce i le infige in inima séu predilectiunea cátra sine séu antipathia si prejudetiulu strainu. Oglind'a trecutului trebuie sa o avemu dinaintene, pentrucá sa ne putem face judecata despre frumseti'a séu nefrumseti'a prezentului si viitoriului nostru.

Amu aflatu si aflámu justa superbi'a nóstra natiunale pentru originea nóstra. In privinti'a acést'a istori'a ne vine asiá, precum este ea, binisioru intr'ajutoriu. Astadi putieni, fórté putieni necredinciosi au mai remasu, cari sa se indoiesca de originea nóstra romana. Acést'a pentruca si fára de istoria, cine cunóscé popórele romanice si cu deosebire pre italieni si cunóscé si pre románi, trebuie sa dea adeverului tributulu seu si sa recunósca, ca románii dintre Carpati, de pre siesurile Dunarei, Tisei si a Dnistrului suntu de vitia romana. Dara nu numai constatarea originei ne mandresce, ci si operele strabunilor nostri, cari in seculii cei dintâiu, dupa asiediarea loru in tienuturile aceste invelute mai inainte in intunereculu barbariei, le-au deschisu cultuire. Ei n'au adusu in pártile aceste numai bratie inarmate, ci au adusu si nenumarate bratie din tóta lumea romana, cari au aratu, au plantatu acestu pamentu, pre care ne aflámu si astadi, au adusu si bratie lucrátóric cu cari au scosu din pamentu vistieriele cele mai bogate, au imbrasdatu tier'a crucisii si curmediesii cu drumuri de acele, a cároru fragmente stau si astadi si marturisescu de soliditatea acelor strabuni, au facutu sa resara cetátile cele mai impopulate cá din pamentu. Din pustietátile cele primitive ei au facutu unu paradisu. Inscriptiunile cele numeróse, ruinele si alte urme nedubitabile ce se ivescu

din pamentu in tóte dilele in cele mai multe párti dovedescu ca si spiritulu nu a fostu neglesu. Cultulu, justiti'a, administratiunea, artele si industri'a nu au fostu mai putienu considerate, asiá incátu, déca le socotimu tóte la olalta si le asemenámu cu impregiurárilé de atunci, trebuie sa recunóscemu, ca nu a fostu o vanitate cându s'a disu despre provinci'a Daciei, cea mai espusa in nordostulu estinsului imperiu de pre trei continente atunci cunoscute, ca este „Dacia felix.“

Fericirea inse dupa aparintiile istoriei, asiá cum o avemu, nu duréza multu, ba ea a fostu si in tempulu pâna nu disparuse de totu intrerupta. Rom'a érá prea bebrana si prea cu multe peccate. Intrens'a se succedeau, cu putiene esceptiuni, tirani mari, incungiurati de tirani mici, cari voiau sa traiesca numai din asudórea provinciiloru. O uria, se vede, din caus'a acést'a si ramurile celejuneale ei. De aceea revolutiunea provincialiloru din Dacia sub Regilius. Invasiunile din nordostulu Europei conturba firulu desvoltárei de totu. Se vede ca a fostu scris in cartea provedintiei sa se nasca o lume nóua pre alte base si asiá edificiuulu celu vechiu a trebuitu sa cada.

Spatiulu nu ne iérta sa tienemu pasu de pasu cu istori'a spre a trece in revista tóte evenemintele, dara nici scopulu nostru nu este acel'a. De ceea vomu atinge numai momentele cele mai insemnate din trecutulu nostru.

Cátra finea secululu alu cincilea partea apuséna a imperiului romanu a caditu cu totulu. Regate nóue se ridica pre teritoriulu lui cu numiri nóue, cu numirile popóreloru cari immediatu cautau resturnarea celoru premergatóric. Partea resariténa remane in giurulu centrului seu celui nou, Constantinopolea, inse nu in o pace neturburata, nici in limitele selestirbite. Dacia este dejá inainte de impartirea imperiului in occidentale si orientale unu teritoriu nesiguru alu imperiului, care astadi apare in, si máne afara din periferi'a imperiului. Unii o facu perduta pentru imperiu inca din secululu alu treilea. Alti o gasescu in legatura cu imperiulu si in secululu alu patrulea*), cincilea si alu sieselea d. Chr. Chiaru si scirile cele multu banuite ale notariului anonimu punu ducelui Menumorutu cuvinte in gura, din cari se vede, ca si in secululu alu nóuelea si alu diecelea, la venirea si asiediarea magiariloru in pártile nóstre, esistá óre care referintia suzerana intre tienuturile nóstre si Constantinopole, o referintia, pre carea insii magiarii in periodulu celu dintâiu, celu putienu pentru forma, nu au ignorat'o primindu de acolo coróna si manteu'a regale. (Ceea ce se sustiene despre corón'a ung. ca aru fi dela Pap'a Silvestru II e in contradicere cu fapt'a, cáci corón'a si manteu'a regala pórtá semnele cele mai invederate grecesci, séu constantinopolitane.)

Este adeveratu ca in valorile invasiuniloru, inependu dela finea secululu alu treilea d. Chr. pâna in secululu alu nóuelea, cându se frânse puterea Avariloru cu totulu, patri'a nóstra n'a potutu prosperá si nici populatiunea cea stabile, petrile, preste cari treceau undele invasiuniloru. Barbarii, carii veneau, cându alungati de alti cersindu locuri si scutintie in

*) Se tiené de prefect. illyrici orient si érá impartita in 6 provincie.

limetele imperiulu, cându cá sa se nutrésca si imbrace din pradile laboriosiloru locuitori stabili, dupa natur'a loru, nu puteau inaintá, ci numai impedeáu si prosperarea celoru stabili. Barbarii cu invasiunile loru, este naturalu, ca au deprimatu si simtiulu locuitoriloru stabili cátra staruinti'a de a face si produce, pentru ca jace in firea omului de a nu fi aplecatu a lucrá si aduná numai pentru cá alti sa vina si manance dea gat'a. Inse dupa frángerea puterei avare, cându pártile aceste locuite de romani devenira eliberate si desiertate de barbari, érá dator'i'a cea dintâiu a romaniloru a se consolidá, a se intari pentru alte tempestáti eventuale.

Causele pentru ce nu s'a facutu acést'a inca nu le scimu cu siguritate. Póte ca precum preste multe alte párti ale istoriei s'au facutu lumina se va face odata si preste partea acést'a. Vedemu inse efectulu, carele este desolarea romaniloru in ducate mici, pre cându se aréta cea din urma invasiune in pártile aceste, invasiunea magiariloru séu a unguriloru, cu carea se incepe unu periodu nou, unu periodu de mare insemnate si in istori'a poporului nostru. Aici dámu preste cea dintâiu eróre principale politica a romániloru.

(Unii ómeni se scutescu de multa bataie de capu cându tratéza periodulu invasiuniloru. Ei iau legiunile romane si coloniele si cu catielu si purcelu le trecu Dunarea si facu acolo o Dacia nóua. In Dacia vechia se urméza apoi barbarii cá intr'o gradina pustia, carea pre urma, dupa deducerea acestoru istorici, remane in proprietatea ursiloru si lupiloru si pre románi ii aducu domnii cei ce venira in urma numai dupa celi trebuie, cá servitori si pastori in secululu alu treispediecelea.

Cumca aceste asertiuni cu tendintie, preste cari spiritulu secululu nostru, care da tuturoru popóreloru dreptu egal de esistintia, au trecut, se voru dovedi de fára fundamentu, nici ca ne indoimu, si de aceea noi le atingemu aici numai cá o curiositate, totu odata inse si cá o disarmonia in desvoltarea istoriei, carea precum a fostu de insemnate in trecutulu cu tóte peccatele trecutului asiá are sa fia in viitoriu, ba inca mai multu, cându amu fi in dreptu sa sperámu ca peccatele trecutului nu se voru mai repeti.)

X Din Vien'a se télegrafá alaltaeri cá scirea despre soirea principelui Milanu se adeveri. Ieri fu primitu in audientia la imperatulu, carele ii chiarifica cá Serbi'a trebuie sa fia pre pace, cáci acést'a este si voi'a Rusiei si Germaniei.

Y Scirea, ca principele Milan din Serbi'a a plecatu in fug'a mare la Vien'a, va surprinde de siguru tóte cercurile politice. Intre combinatiunile ce le provóca cu sil'a starea momentana a lucruriloru in orientu, o atare excursiune nu a avutu locu pâna acum si nu vomu poté aflá usioru caus'a care a indemnatu pre principele Serbiei sa parasésca tier'a sea intr'o epoca de totu critica si sa faca o caleoria atátu de departata. O scire, care vine preste Prag'a din principatulu Serbiei, ne spune, ca unu plenipotentiatu alu Portiei s'aru aflá pre drumu cátra Belgradu, pentru a cere

o dechiaratiune franca de neutralitate, nedandu-i-se acést'a, Pórt'a s'aru vedé indemnata a se asigurá de neutralitatea Serbiei prin medilóce pipaibile, mai inainte póte printr'unu apelu cátra marile puteri pre basea tractatulu de Parisu si eventualu prin ocuparea principatulu cu trupe turcesci. Presupunendu ca este adeverata scirea de mai susu, amu poté crede, ca principele Milanu caletoresce la Vien'a spre a cere unu ajutoriu pentru Serbi'a care e periclitata; séu o interventiuone amicabila. Pretensiuni de neutralitate séu de desarmare, concommitate de somatiuni, cari au caracterulu unui ultimatu, nu suntu ce-va nou in istori'a diplomateca a díleloru nóstre. Atari actiuni diplomatece amu vediu in anii 1859 si 1866, cari fiindu respinse in Turinu, Dresd'a, Hannover'a si in Kassel provocara resbelele cunoscute. Combinatiunea acést'a n'are inse base solida si noi nu scimu, déca Pórt'a a tramisu séu nu „unu venatoriu de câmpu“ la Belgradu. Déca s'a tramisu, atunci la tóta intemplantre trebuie sa calculámu si cu complicatiuni serióse; dara si in casulu acést'a se póte presupune, ca va succede actiunei diplomatice a poteriloru sa retiena Pórt'a dela atari resolutiuni precipitate. In momentul acést'a Austri'a n'are nici unu ambasadoru in Constantinopole, unde influinti'a personale a unui diplomatu póte sa faca mai multu cá in ori-care alta capitala din Europ'a.

Revenindu la caletori'a lui Milanu avemu sa cautámu ans'a nu atátu in complicatiunile din Ertiegovin'a, cátu mai multu in intemplantrele ce se petrecura intre marginile acestui principatu in tempulu din urma; agitatiunea de pre tempulu alegeriloru, care fára nici o reserva se ageresce prin manoperile partidei estreme, se dice, ca a ajunsu pâna la unu gradu asiá de mare, cátu persónele cele mai notabile au aflatu de bine si oportunu sa parasésca patri'a. Serbi'a este unu pamentu vulcanicu, pátimele fierbu in tr'ens'a inca cu o potere elementaria si nu suntu inca infrenate prin datine si convenientia. Antecesorulu principelui de acum a caditu in parculu din Topsideru lovitu de glóntiele asasinatoriloru, pentru ca nu a potutu sa faca din Serbi'a unu „Piemontu orientalu“ si sa devina unu Victoru Emanuelu pre insul'a balcanica. Reminscintiele sangeróse din vér'a anului 1868 se póte ca au cuprinsu sufletulu principelui actualu alu Serbiei si l'au determinatu cá togm'a acum cându unde agitatiunile natiunale se infla totu mai tare, sa se ferésca de torintele ce-lu amenintia cu perire. Astfelu caletori'a temporara usioru s'aru poté schimbá intr'unu esilu durabilu si Serbi'a aru dá impulsulu la nascerea complicatiuniloru serióse in orientu.

Lucrurile in orientu au ajunsu la unu stadiu, cátu ori-ce intemplantre extraordinaria destépta unu semtiu de indispositiune. Asiá se anuncie din Bucuresci, ca principele Carolu din Romani'a s'a bolnavitu. Telegrafulu din norocire adauge, ca dupa raportele mai nóue din manastirea Sinai, unde se afla principele, acést'a s'a reinsanatosiatu dejá; dara fára de a vrea ne aducemu aici aminte, ca déca principele Carolu neavendu urmatoru si ne vrendu fratele seu a se calificá pentru a fi succesorulu lui, aru fi reposatu, atunci principatele unite, cu tóte

ca la 1866 s'au pronunțiatu pentru ereditatea monarhiei, aru fi remasu de faptu fără regentă, o naia fără carmaciu predată valorilor și venturilor. Eventualitatea e destul de serioasă pentru a ne face să ne cugetăm. Principalele dela pacea ce s'au încheiatu la Cuciuc-Cainargi înainte cu o sută unu de ani, au provocatu cele mai mari perplexități pentru diplomați. Se pare că în privința acestă ele și voru pastră vechiul renume. Ori ce voru aduce evenimentele mai de aproape, noi sperăm, ca pacea nu se va conturbă. Diplomați va esoperă o rezolvare pacifica a cesiunilor incurcate ce punu spiritele într'o neliniște și fierbere continuă. F.

Din *Ragusa* se telegrafăza că insurgenții fura respinși la Crup'a și s'au retrasu în munti.

Din castele revoltanților din *Ertiegovin'a* se raportăza diariului „*Glas Cernagorca*” ce apare în *Cetinje* următoarele :

„Turcii noștri se încerca în ori ce modu să ne descurăgieze, ei punu întrebarea, ca peri-voru Bosni'a și Hertiegovin'a, și apoi răspundu : „Da, ele voru perî, pentruca muscanulu (rusulu) nu mai este amiculu Raiailor, ci alu padisiahului, elu s'a înfrățitu cu acestă de totu, ambii țari suntu cumetri. Guvernorulu nostru, unu peccatosu be-trân, aduna munitiune și negociăza într'ascunsu cu Obrenovicu, elu inca este amiculu turcilor, pentru ca cu ei o pôte duce mai bine decâtu cu raiaii.” Acestă escita ingrigiri în poporul din Ertiegovin'a și densulu se intrăba, deca este în realitate adevăratu acestu lucru. Si Cesarulu din Vien'a ? se intrăba mai departe, acelă dora n'a caletoritu pre nimicu între atâte strapatie mari prin Dalmati'a, la tota întemplantarea elu a urmaritu unu scopu și a avutu în vedere Hertiegovin'a. Si aci răspundu turcii : „Elu nu se va îndurmană cu Sultanulu, dovăda suntu ordurile cele multe ce le a donatu densulu lui Vali și celoru ce-lu incungiuira; și Austri'a va ajunge la tîenta mai bine cu turcii decâtu fără de densii.” Si asiă dara noi amu fi parasiți de tôte laturele, dara acestă sa nu ne descurăgieze. Insusi sultanulu, dupa cum se pare, vrea să ne

venda la amicii sei cei buni și deca ne demanda să ne supunem domniei unui vlahu (=strainu), noi i vomu dechiară linisciti, ca pâna cându mâ-nile noastre voru puté purtă arme, nu voru fi strainii domniilor noștri.”

Cu aceste vrea să lătișca organulu montenegrinu între poporul din Hertiegovin'a ide'a, ca acestă țiera trebuie să vina numai sub domni'a Montenegrului, unu planu acestă, care se pare că nu este nou în Cetinje.

† În *Romani'a* domnesce de unu tempu încôce o lupta de totu nefericita între partide, pre cari noi nu scimu cum să le mai numim decâtu dora partid'a dela putere și partid'a carea nu e la putere. Luptele aceste au aflatu resunetu și în press'a cea mare a Europei. În cele următorie reproducem și noi unu articulu publicatu în „*le Constitutionnel*” din Parisu. Eata ce dise acestu diariulu :

„De cându cu alegerile generali în Romani'a, cari au datu partidulu conservatoriu, în camerele acestei țieri, o majoritate imposantă, se petrecu aci fapte, pre cari le constatăm cu regretu și cari suntu de natura a inspira seriose nelinisciri.

„Radicalii români — acestu statu teneru posedă, că și statele cele mai înaintate ale occidentulu, unu partidulu radicalu — neputandu-se consolă ca este exclusu dela putere pentru mai mulți ani, se dă la niscă manopere, cari nu denotă tocmai unu escesu de patriotismu. Ei arunca la manifeste pline de atacurile cele mai violente contr'a guvernulu lor; respandescu în strainatate corespondentie cari descriu situatiunea țierei lor sub colorile cele mai posomorite și în cari se gasescu de tôte, afara de acea moderatiune care este semnul siguru alu adevărulu.

„Deca aru fi să credem aceste documente, ministerulu Catargiu s'aru fi facutu culpabilu de cele mai mari fapte rele; violatiunile de drepturi aru fi nenumerate, nedreptățile aru fi nesfarsite; elu n'aru mai fi respectandu nici morala, nici probitate, nici lege, nici constitutiune, nici chiaru simțimentulu patriei. Libertățile individuale nabușite, justiti'a coruptă, natiunea coplesită de imposite, alegerile

culu : = amèn amèn à = adevuru, adevuru dicu; iera în greca repetendu terminulu dupa limb'a originale, verbalu „dicu” s'au tradusu în greca prin λέγο.

În versiunea româna cuventulu ἀμην=amin la Mat. și Marcu lasatu „amin”, ier' la Ioanu ocure tradusu în trei forme deosebite, și lasatu și amin. În acestu Vs. (51), la 3, 5, 11. este tradusu dupa întielesulu lui etimologicu cu adevuru, adevuru, la 3, 3. cu adevăratu, adevăratu, iera la 5, 19 cu adevuru (neduplicatu).

De aci inse pâna la fine este lasatu amin, amin vedi : 5, 24, 25, 6, 26, 32, 47, 53, 8, 34, 51, 11, 1, 7, 12, 24, 13, 16, 20, 21, 38, 14, 12, 16, 20, 23, 21, 18.

Traducerea acestui terminu în 4 forme nu este nici decâtu acceptabile, cu atâtu mai vertosu, cu câtu dela începutu pâna la fine are totu același întielesu.

Séu să întrebuintăm cuventulu precum l'a întrebuintiatu Evangelist. cu amin, séu deca ne mai convine să-lu înlocuim cu adevuru*).

Iisus întorcendu-se câtra toti in-

*) De sine se întielege că deca Evangelist. n'a aflatu de lipsa a introduce în limb'a greca, dupa întielesulu lui, pentru noi inca mai bine va fi, deca vomu urmă pre Evangelistu, lasându preste totu : aminu.

Despre însemnarea terminulu aminu în diferitele locuri din s. scriptura, vedi : Griech.-Deutsch. Wörterb. z. neuem Testam. Dr. Schirlitz. Ed. III. Giesen, 1868.

falsificate, tôte sorgintile avutiei publice sleite : eata tabloulu ce ne descrie radicalismulu românulu despre administratiunea actuala a țierei sele.

„Nu e de trebuință a fi cine-va la fati'a locului, spre a recunósce esageratiunea acestor asertiuni : acestă e limbăgiulu tuturor opositiunilor factiose. Trebuie inse a-si aduce cine-va aminte de epoc'a cându se află la putere acestu partidulu, care se intitulăza „natiunali-liberalu”. Si la acea epoca simpatiele noastre erau castigate Romaniei, care se numia pre atunci Franci'a orientulu, fără indoie-la pentru ca este oper'a Franciei. O apermă atunci contr'a pretensiunilor esagerate ale Portiei și o sustineam chiaru contr'a preventiunilor propriilor noștri guvernanti, cari n'aveau nici o incredere în partidulu care eră la putere în Bucuresci. Sarcin'a noastră, e adevăratu, nu eră usi'ora.

„Pre fia ce minutu, telegrafulu ne aduce noutatea despre vre-o nebunia a acestor domni, cari faceau neliniscie puterilor garante. Aci ei protegiau mai multu séu mai putienu pre fatia comitetele revoluționare bulgare, séu tramitêu emisari la Belgradu spre a dă mân'a cu marele partidulu serbescu. Aci se dedéu la manifestatiuni ostile contr'a ungarilor și cautau a le instraină pre români din Transilvani'a; aci, în fine, vorbiau să taie în bucăți pre turci și se faceau suspecti la tóta lumea, punendu înainte proiectulu nebunescu alu creării unui regatu dacu care să intrunésca sub unu același sceptru tôte poporele de origine romana. Într'unu cuventu, ei întretienéu la regiunile Dunarei o asiă stare de agitatiune încātu puterile sfersira prin a consideră presentia lor la putere că unu periculu pentru ele și, dupa representatiunile lor staruitoare, principele Carolu a trebuitu să caute consiliarii sei în partidulu moderatu.

„Ceea ce se produse la acea epoca s'aru reproduce neaperatu din nou, deca acestu partidulu agitatoriu aru veni din nou la putere. Căci, partidele au tradițiuni cari le inlantiescu, legaturile de cari nu se potu deslegă : partidulu care a fostu agitatoriu totu agitatoriu va fi. Ei aru face din acestă Romani'e o Romani'e turburată, precându ea adi e liniscita, și pre cându tôte puterile întretienu astadi cele mai

vetiaceii sei, acum Ioanu, Iacobu, Simonu Petru și Natanailu, dice : *dicu voue : de acum ve-ti vedé ceriulu deschisu si angerii lu Ddieu suindu-se si pogorindu-se preste fiulu omenescu.* Prin aceste cuvinte Iis. 'si desémna activitatea sea mantuitória, carea se incepe cu capitulu urmatoriu. Aceste cuvinte a lui Iis. suntu introducerea la activitatea sea — *Ve-ti vedé ceriulu deschisu* — comunitatea sea cea mai intima și mai viua cu Ddieu Tatalu, precum se documentéza prin nenumerate citate, asiă : 5, 17, 6, 44, seqq. 8, 19, 12, 45, 14, 9, seqq. 16, 15 s. a. și mai pre susu 10, 30. *si angerii lui Ddieu* . . . : poterile ddieesci în servitiulu seu, cu cari va lucră minunile atâtu în doctrin'a spirituale, câtu și materiale, sensuale, cum : saturarea multimei, vindecarea schiopiloru, orbiloru și invierea lui Lazaru, culmea căror'a : mörtea invierea și înaltarea sea la ceriuri.

Iis. aci că și în alte locuri vorbesce metaforicu, și întielesulu nu este a se caută în litera ci în spiritulu. Nu întielege deschiderea reale a ceriului că la botezu (Mat. 3, 15. Luc'a 3, 21. Marcu 3, 16.) unde sinopticii vorbescu de deschiderea ceriului, și prin pogorirea angeriloru, nu aretarea angeriloru că Mat. 4, 11. Luc'a 2, 9, 13, 22, 43, ci o profetia, prin carea aréta venitoriulu seu în cea mai intima legatura cu Tatalu din ceriu și poterile ceresci, angerii, subordonate vointiei sele. Totu în acestă metafora vedemu o legatura strinsa a noului Israilu, a Testamentulu nou, cu vechiulu Israilu,

bune raporturi cu dens'a, și a cărei prosperitate dă o desmintire eclatanta posomoritulu tablou ce facu corespondintiele autografiate ale nationaliloru liberali români.

„Puterile europene suntu informate de câtra agentii lor asupra stărei Romaniei, și diarele din țiera că și cele din strainatate suntu pline de documente cari probéza că se muncesce în acestă țiera. Se construescu drumuri de feru, siosele, spitaluri, casarme; tôte întreprinderile utile suntu incuragiate aci și impinse cu activitate. În fine, creditulu Romaniei, acestu termometru infalibilu alu adevăratei prosperități a unei țieri și a increderii ce inspira guvernulu seu, este egalu și chiaru superioru creditulu multor state. Cele două imprumuturi din 1864 și 1870 suntu preste pari, și s'a facutu o noua emisiune în conditiuni cari aru fi avantajiose pentru țieri mai mari și mai populate.

„În tôte acestea nu e nimic'a, ni se pare, care să tradeze situatiunea precaria de care ni se vorbesce, misi'a ce se anunțiază și mai cu séma acea pretinsa isbucnire a indignatiunei populare contr'a guvernulu. Poporele indignate nu suntu de ordinariu nici atâtu de liniscite, nici atâtu de laboriose, și nationalii liberali din Bucuresci trebuie să se fi uitatu prin prism'a imaginatiunei lor ratecite.

„Ceea ce este siguru pentru noi, este că acestă agitatiune a radicalismulu românulu este unu periculu pentru acestă țiera că și pentru Europ'a. Puterile urmarescu cu unu ochiu atentivu tôte evenimentele, alu căroru teatru este astadi orientulu, și nu credem că ele să fia dispuse a toleră aci o stare de lucruri care, la unu momentu datu, aru puté să turbure pacea generala : aru fi bine că radicalismulu românulu să nu uite cătusi de putienu acestă.”

† Afaceri române.

Tractatulu austro-românulu.

Novel'a următoria este publicata de jurnale :

„Guvernele austro-magiare și acele alu Romaniei au parvenitu în fine a se întielege relativu la conditiunile conventiunei comerciale, prin reusit'a

cu Testam. vechiu. Prin o alusiune simbolica la începutulu vechiulu Israilu se face alusiune la începutulu noului Israilu, prin cari ambele se punu în strinsa legatura. — La începutulu vechiulu Israilu 1. Moise, 28, 12. angerii se suie și se pogóra anunțiandu lumii apropierea guvernării ddieesci, începutulu vechiulu Israilu, aci (Vs. 51.) și în decursulu Evangeliei — se anunțiază lumii pogorirea îndurării ddieesci pre pământulu, începutulu noului Israilu *preste fiulu omului* (în orig. *υἱος τοῦ ἀνθρώπου*, au că preste totu unde ocure acestă expresiune : de aceea că sa fimu fideli originalulu sa nu dicem fiulu omenescu, ci fiulu omului). Iisus se aréta pre sine că subiectulu și obiectulu, că tîent'a și centrulu actiuniloru poteriloru ddieesci. Elu, afara de o singura exceptiune (4, 26); și acestă mai în secretu, nu se numesce pre sine Messi'a, ci *fiulu omului*. Acestă o face cu scopu, că : din faptele sele să-lu cunósca ómenii ca elu este Messi'a celu promis, — elu nu se impune pre sine, că Messi'a*), nu se declara insusi de atare, ci lasa că faptele lui sa convinga pre ómeni ca elu este. Mai apriatu vedi la Mat. 16, 13.—17. Numele de fiulu omului lu aflăm și la Daniilu 7, 13.

(Va urmă).

*) Precum acestă a facutu Mahomedu.

FOCISIÓRA.

† Studii essegetice.

Partea I.

CAPU I—IV.

Venirea lui Iisus în lume. Contactulu cu lumea.

Sectionea I.

CAPU I.

I. Dumnedieu Cuventulu eternu iá chipu omenescu în persón'a lui Iisus Christosu fiulu lui Ddieu. — II. Marturisirea lui Ioanu botezatorulu despre densulu. — III. Alipirea invetiaceiloru de densulu.

I. Vs. 1—18. Introducerea întregiei evangelie.

(Urmare)

Vs. 51. Si a disu : adevuru adevuru graiescu voue.

adeveru, adevuru — în originalulu ἀμην ἀμην. Terminulu ἀμην este de origine aramaicu*), trecutu în limb'a ebraica, cu însemnarea : adevuru, credintia, acuratetia. La Mateiu și Marcu cuventulu aminu, ocure simplu, la Ioanu inse duplicatu. Prin acestă duplicare, dupa limb'a aramaico-ebraica, cuprinsulu cuventulu se potenciăza : amin amin (ἀμην ἀμην) dela aramaic-

*) Limb'a aramaica este unu ramu din limb'a asiă numita siriaca, de carea se tienea și cea ebraica. Totu din acestă limba se mai forméza unele ramuri cea canaanitica și feniciana. Cu aceste limbi fiindu ebraic'a înrădita, aflăm prin s. scriptura termeni cari suntu imprumutati dintr'ensele. (Vedi între altele Gesenius. Grammat. ebr. Edit. 21 Leipzig 1872 Einleitung. 51. p. 1).

comitelui Andrassy de a trece preste dificultățile sulevate de unguri în privința impositului de grâne și de români în privința acisului în orășe. Convențiunea va fi în curendu supusa aprobării parlamentului României.

„La primă vedere, s'arū paré ca totulu este arangiatu, ca dificultățile de diferite naturi sulevate de acésta laborioasă convențiune suntu aplanate, ca nici unu dreptu nu este sacrificatu, bá nici chiaru vatamatu.

„Ei bine! totulu nu s'a aplanatu, tóte drepturile nu suntu respectate, și, cu risicul de a turburá unu acordu sinceru, ne grabimū a aretá, — déca va mai fi inca tempu — deplorabilulu refús de justitie ce se pregatesce la Bucuresci.

„Déca în adevéru compara cineva tecstulu convențiunei cu raportulu ministrului afacerilor straine alu României, se vede ca ea da dreptulu româniloru de a posedá pamenturi si case în Austro-Ungari'a, dara nu israelitiloru (?) Tratatulu stipuléza în adevéru ca „ori-ce supusu austriacu are dreptulu sa cumpere bunuri si case în Români'a, se faca aci comerciulu în deplina libertate, afara de individele care suntu supuse legeri din 1864. Dara, acésta lege din 1864 nu permite de cátu strainiloru crestini sa cumpere bunuri séu case în Români'a, si interdice acestu dreptu jidoviloru. Aci este dara, pentru jidovii austriaci, o adevérata interdictiune. Dara, în Austri'a, nu domnesce óre o deplina egalitate civica? Jidovii n'au ei acolo aceleasi drepturi cá crestini?”

„In articolulu I alu convențiunei, se dice ca „ori-ce strainu va puté sa trafice în deplina libertate în Români'a, afara de acei'a în privința cáror'a esista dejá legi;“ si nu esista legi de cátu numai în privința jidoviloru!

„Cá proba de aceste legi si de situatiunea ce ele facu jidoviloru, iata unu faptu:

„Acum trei ani, comunitatea israelita din Bucuresci a cuperatu unu locu pentru o scóla. Tribunalulu a refusat pãna acum sa legalizeze actele de acuisitiune, fiindu-ca este vorb'a de jidovi. Comunitatea a fostu dara nevoita sa faca acuisitiunea pre numele unu crestinu, maiorulu Algiu (!)

„Astfelu guvernulu romãnu va face pre Austri'a sa adopte o convențiune care virtualmente esclude pre jidovii dela beneficiulu ei.

„Discutiunea este iminenta în camer'a romãna, debaterile voru fi de siguru incepute cându va aparé acestu numeru: noi amu datu celu putienu strigatulu de alarma, amu aretatu opiniunei publice nedreptatea ce se propune sa se sancționeze, amu aretatu Austriei curs'a ce se intinde bunei sele credintie, guvernulu romãnu discreditulu ce aru aruncá asupr'a lui consacrárea oficiale a unu refuzu de justitie indeplinitu în cunoscintia de lucruri.“

„Tr. Carp.“

Isid. Cahen.

(Archives Israelites N. 14)
15 Iuliu 1875.

Protocolulu

siedintiei „Reuniunei preotiloru romãni gr. or. din protopresbiteratulu Chisineu-lui“ ținuta la 9 Iuliu 1875 în Chisineu.

1. Dlu presiedinte ordinariu Petru Chirilescu, deschide siedintia, face cunoscutu, cumca statutele Reuniunei nóstre suntu aprobate de Ven. Consistoriu diecesanu; pre bas'a cáror'a suntemu avisati a ne constitui definitivu.

Se ia la cunoscintia cu placere si aplause.

2. Deschidiendu-se siedintia dlu presiedinte provóca adunarea cá sa-si aléga unu notariu interimalu, care sa duca protocolulu pãna la constituirea Reuniunei

De notariu interimalu se alege preotulu Mihaiu Sturz'a.

3. Dupa acésta se procede la constituire pre bas'a §§. 9 si 15 din statute. Si se propune de v. presiedinte: Ioanu Cornea parochu în Chisineu; de notari Mihaiu Sturz'a parochu în Siepreusiu si Mihaiu Leucuti'a parochu în Simandiu; de casariu Nicolau Petrila parochu în Macea; de controloru Georgiu Chirilescu parochu în Chitighazu

Se primescu.

4. Dupa alegerea oficialiloru, se propune alegerea unu comitetu de 6 membri, în intielesulu §. 13 din statute. Aci se propunu de membrii Ioanu Avramu parochu în Misi'a; Petru Zeldesianu par. în Siciu; Iosifu Besianu par. în Giula; Georgiu Vasiarhanu par. în Talposiu; Constantinu Popovicu parochu în Comlausiu; si Ioanu Popovicu parochu în Nadabu

Acésta propunere inca se primesce si reuniunea se dechiara de constituita.

5. Dupa constituirea reuniunei Mihaiu Sturz'a, — în intielesulu §. 4. lit. b) din statute, propune de membrii onorari ai reuniunei: pre Escelenti'a Sea Dlu Mironu Romanulu Metropolitu romãniloru gr. or. din Transilvani'a Ungari'a si Banatu; pre Ilustritatea Sea D. Ioanu Metianu episcopulu romãnu gr. or. alu Aradulu; pre Ilustritatea Sea D. Ioanu Popasu episcopulu rom. gr. or. din Caransebesiu; si în urma pre ilustrii dni Antoniu Mocioni si Dr. Alessandru Mocioni; cu acea adaugere, cá sa se provéda cu diplome din partea reuniunei

Se primesce cu unanimitate si cu aclamatiuni de: „sa traiésca!“

6. Dlu presiedinte Petru Chirilescu mai propune de membrii onorari pre dnii: Andreiu Popu Vicariulu episcopescu gr. or. dela Oradea-mare; Alessiu Popovicu advocatu în Comlausiu, Florea Varg'a jude regescu în Chisineu; Ioanu Borbol'a proprietariu în Curticiu

Acésta propunere inca se primesce cu: sa traiésca!

7. Dupa aceste Mihaiu Sturz'a în intielesulu §. 12. lit. e) din statute propune a se alege o comisiune pentru lucrarea unu operatu, referitoriu la meliorarea dotatiunei preotiesci; care va avé a-lu substerne a unãrei generale a reuniunei, spre aprobare: si acésta mai departe la Consistoriu si sinodulu eparchialu

Acésta propunere inca se primesce si se alege cu unanimitate urmatorii: Dlu protopopu Petru Chirilescu, Ioanu Cornea, Mihaiu Sturz'a si Ioanu Avramu.

8. În urma notariulu actuale Mihaiu Sturz'a, saluta pre membrii reuniunei pentru ca s'au adunatu în numeru asiá frumosu, si-si esprima parerea de bine, — dandu lauda lui Ddieu atotu poternicului. — pentru ca ni-au ajutat a ne ajunge scopulu acestu doritu, si ne-amu potutu reuni cu cugetele nóstre, formandu-ne intru unu corpu morale, solidu si tare; cá asiá cu puteri unite sa putemu propagá: dreptatea, moralitatea si voi'a lui Ddieu, care este devis'a nóstra. Apoi propune cá dlui protopopu Petru Chirilescu, care a statu neobositu în fruntea nóstra, spre ajungerea acestui scopu, sa i se esprime multiamita protocolara.

Se primesce, si dlui prot. Petru Chirilescu prin acésta i se esprime multiamita protocolara.

Cu aceste siedintia s'a incheiatu. Chisineu, la 9 Iuliu 1875.

Mihaiu Sturz'a,
not. reuniunei.

Din protopresbiteratulu gr. or. alu Ternavei superioare în 5 Iuliu 1875.

(Urmare si fine.)

Din datoriile active nu se incasédia cu anii nici o pará nici baremu interesele si asiá se urca capitalulu dela vre-o 20 fl. la 100 fl. si mai în susu si în urma devenindu debitoriulu

insolventu — de cari nu suntu putieni —, prin acea patimesce biseric'a dauna ireparabila. — Comitetele parochiali credu ca 'si facu datorintia în privința acésta, aducendu în siedintiele lorū concludu, dara epitropii, — cari participa si ei la siedintiele comit. paroch. unu ce ce nu consuna cu stat. organ. — suntu prea indiferenti, nu le escutédia pre acelea, sub pretextu ca nu voiescu sa belésca pre poporu dupa cum se esprima câte unulu, vrendu prin acésta a-si aretá óre-care bunatate cátra acel'a firesce cá sa-si póta ajunge scopurile lorū cele egoistice si marsiave Nu esagerezū on. dle redactoru! cându spunu aceste ca chiaru amu fostu nenorocosu a audí din gur'a epitropului nostru Teodoru Danu din Nadesiulu sasescu, — cându eu si impreuna cu mine si altii amu staruitu pre lãnga aceea cá datorit'a bisericei sa se incaseze odata tóta si sa se depuna la locuri mai sigure, dara mai întâiu sa se acopere spelele bisericei cá sa nu mai fimu constriusi a imprumutá bani pre sém'a acesteia si inca dela d-sea cu procente mai indoite, de cum ii are biseric'a alocati, — strigandu în gur'a mare între poporu: „eu nu voiescu sa tragu pre ómeni, — sa le iau hainele si pelea si vit'a din jugu; voru platí cându voru platí; datorit'a nu o manca lupu; biseric'a póte asteptá etc.“ Aci apoi sta totu graiulu, amutiesce limb'a preotului, pentruca pre care va partini poporulu? pre acel'a carele dice ca se platésca ce este datoriu fia-carele, ori pre acel'a carele dice ca nu? Lucru naturalu ca pre celu din urma. Och! vai si amaru de poporulu, carele nu da crediementu si nu asculta de consiliile si povetiele cele bune ale parintelui seu suflatescu, carele este gat'a a-si pune si suflatu pentru oile sele cuventatóre, ci se ia dupa vorbele cele góle ale unoru ómeni interesati, farisei, cari sémãna fórté tare cu mormentele cele spoite, iera în lantru suntu pline de uriciune. Iera voi epitropiloru, casi procedeti astu-feliu în afacerile oficiulu ce imbracati, bagati de sémã, cá nu cum-va facendu altor'a bine — care este numai de parere — sa ve faceti vóne reu; aduceti-ve aminte si de acea ca vrendu a eliberá pre cine-va de sub vre-o sarcina, va trebui sa o purtati voi insi-ve!

Cimiteriele, locurile de odichna ale trupuriloru proto-parintiloru si fratiloru nostri, în cele mai multe comune suntu deschise si asiá mormintele acestor'a se calca de vite, cari pre alocurea se fréca si de paratii bisericei, se rima de rimatori, unu ce cu totului totu necuviinciosu. În zedaru publica preotulu în biseric'a cá parochienii sa inchida cimiteriulu, ceea ce subsemnatulu o amu facutu de ne-numerate ori cu alte ocaziuni, — cáci acel'a carele aru fi trebuitu se auda si sa escutedia acésta — curatorulu, carele e totu deodata si arendatóre, carcimariu, jude micu, cassa riu comunale si mai scie Ddieu ce, — nu au fostu presinte. Atát'a este de iubitoriu de biseric'a, cátu dela pasci pãna la pasci mai nu-lu mai vedi la sf. biseric'a, si póte nici atunci nu totu-déun'a. — Apoi poftimū sa mai pretindim moralitate dela poporu, cându acel'a, carele aru trebui sa premérge cu esemple bune, face contrariulu! Déca 'mi aducu bine aminte inca de vre-o trei ori patru ani prea vener. nostru Consistoriu archid. au emis unu cerculariu, prin care se ordina, cá cimiteriele sa se inchida si sa se tiena totu-déun'a în stare corespundietóre, carele fórté multu ne aru fi inlesnitū ajungerea scopului, dara amintitulu cerculariu, precum si celu pentru infintierea de fonduri bis. scol. si filantropice emisu totu cam pre atunci, nu se afla în archiv'a parochiei nóstre, póte si aceste au avutu crud'a sórte a fi ingropate în pulberea din cancelari'a protopresbiterala, ori a fi aruncate prin gunoiu

séu pre câmpu precum se intempla cu unele si inca cu cele mai multe chiaru si în diu'a de astadi.

Acésta este fórté pe scurtu starea presenta a bisericiloru si scóleloru nóstre confes. din protopresbit. gr. or. alu Ternavei superioare, o stare în carea 'mi place a crede ca nu se va aflá altu protopresbiteratu afara de celu memoratu.

Mai înainte de a incheiá permitteti-mi ve rogu on. dle Red. a mai adauge inca ce-va.

Amu salutatu cu bucuria reinvie-rea vechiei nóstre metropolii si cu dens'a redobandirea constitutiunei nóstre bisericesci pre bazele sinodali, cu asemenea espresa bucuria amu primitu si statutulu org. pre a cáru basa constituindu-se organele nóstre bisericesci si lucrându pentru bunastarea si prosperarea bisericiloru si scóleloru nóstre confes. acestea au luat unu aventu imbucuratoriū. — În protopresbiteratulu nostru mai nice nu se scie ca avem constitutiune bis. ori ba. Statutulu org. abiá este cunoscutu pre ici colea. Marturisescu adevéru ca în anulu trecutū cându amu intratu în functiune cá parochu în N. s. parochienii mei nu au sciutu ca ce e stat. org. pentru acea atát'a greutate în urmarea în tóte afacerile conformu legeri, cáci mi s'au disu nu odata: „ce ne trebuie lege — sinodu etc. cum facemu doi séu trei e facutu si ceilalti nu strica, ca asiá amu procesu totu-déun'a.“ Comitetele si epitropiile parochiali precum sinodulu si comitetulu protopresbiteralu s'au constituitu numai odata de cându au intratu stat. org. în vietia si atunci contra acestui statutu ba ce e si mai multu în sinodulu protopresb. s'au alesu séu mai bine dicendu s'au denumitu de membru si unu individu de confesiune straina, cu unu cuventu nu s'au respectatu legea, ceea ce se intempla pãna în diu'a de astadi. De aici provine totu reulu ce bantuie neinteruptu acestu protopresbiteratu; de aici tóta miseritarea în carea se afla, si retrogradarea bisericiloru si scóleloru nóstre si a caseloru lorū.

Din cele premise se póte cunósce destulu de chiaru ca unde jace bub'a si carea este medicin'a pentru curarea reului deci nu voiū mai dice asta-data nimic'a decátu respicu cuvintele:

O spiritu reformatoriu! aratate si pre aici prin tractulu protopresbiteralu alu nostru si fá, cá acei'a cáror'a suntu incredintiate destinele bisericiloru si scóleloru nóstre tractuale, se véda ca suntemu în secululu lumini-loru si sa se intereseze mai multu de cauzele nóstre comune, mai lasandu de o parte interesele lorū cele egoistice, cáci déca voru procede cá pãna acum'a de siguru ne voru aruncá în abisulu perirei.

Cá se nu aparū calumniatoriu amu onóre a me subsemná

Alu stimatu d-vóstre devotatu
Gerasimu Lupea,
parochu gr. or. în Nadesiulu sasescu.

Nadesiulu sasescu, 7/25 Iuliu 1875.

Dle Redactoru! La cele espirate prin fói'a „Telegr. Romanu“ din Nadesiulu sasescu, viu si eu în interesulu adevéru a ve rogá sa binevoiti a dá locu urmatóreloru siruri. —

S'a scrisu în nr. 39 ca midilócele acele frumóse, cari suntu adunate pentru zidind'a biseric'a nóua, se potu atribuí numai antestatoriloru comunei nóstre bisericesci, si în specialu cá repartitiune s'a facutu de 1200 fl. v. a. si în fine multe alte, cari se lipsescu de totu adevéru.

Abstragendu acum dela aceea, ca si minciun'a e vorba, mai alesu cându e chiaru tiparita, eu totusi nu-mi permitu asta-data a lasá cá ómeni lipsiti de tóta consciintia, — sa-si atribuie merite pentru cari au asudatu altii.

În scurtu dle Redactoru si sti-

matu publicu cetitoriu, — cine a scrisu ca s'a facutu repartitiune de 1200 fl. v. a. — a mintitu, căci in adeveru repartitiunea ce esista pentru scopulu amintitu, e numai de 500 fl. v. a. si s'a facutu la si prin staruinti'a P. protopopu Almasianu.

Crucerii cei-lalti apoi, cari compunu sum'a cea mai insemnata pentru scopulu suscitatu s'a facutu inca pre tempulu acel'a cându eramu si eu copilul, nu numai P. Gerasimu Lupea venitu alalta-eri la noi, — si s'a facutu iérasu numai prin staruinti'a venératului betranu protopopu Almasianu, care s'au sciutu folosi de tempu si impregiurări in interesulu bisericii noastre. —

In fine cá sa rétacu jertfele si ostenelele puse pâna a sterpitu in decursu de vre-o 10 ani confessiunea gr. cat. — amintescu numai atât'a, ca totu ce avemu noi bunu in Nadesiulu-sasescu, avemu de a multiamí d-lui protopopu Almasianu. —

Teodoru Danu
curatoru primariu in
Nadesiulu-sasescu.

Varietăți.

* * * (Multiamita publica). Dlu pretore alu Branului, fratele Nicolau Garoiu a binevoitu sub datulu Branu 10/7 1875 a-mi transmite pentru dearsii din Dobr'a sum'a de 15 fl. 32 cr. v. a. incasata dela comunele: 1) Zernesci 5 fl. 2) Poian'a Merului 3 fl. 3) Vladeni 3 fl. 4) Tientiari 4 fl. 32 cr.

Dreptu acea ve rogu sa aveți bunatate in „Teleg. Rom.“ a esprime adenc'a multiamita respectiveloru comune cătu si dlui pretore carele si-au adusu aminte de nenorocitiia de aici. Rom. de Crainicu.

* * * Ratiociniu si multiamita. Afându-se candidatul de profesura dela universitatea de aici, d-lu Petru Dehelianu intr'unu morbu greu si lipsindu-i ori si ce ajutoriu, mi-amu luat indrasné'a a rogá pentru densulu pre unii stimati domni, cari 'lu cunoscu pentru unu ajutoriu, cá sa póta caletori in patrie.

In urm'a acei rogári amu primitu o suma de 89 fl. 95 cr., pre cari i-amu inmanuatu d-lui Dehelianu, dupa cum arata adeverinti'a scrisa de densulu:

a) Dela parintele asesoru consistor. in Sabiiu Z. Boiu 29 fl. 40 cr. (list'a cu numele d-loru contribuenti nu amu primit'o).

b) Dela d-lu profesoru gimnasiale in Brasiovu, R. Corvinu 30 fl. 55 cr. (list'a inca nu amu primit'o).

c) Dela parintele prot. alu Devei Ioane Papiu 30 fl.

La cea din urma colecta au contribuit urmatorii domni: I. Papiu prot. 2 fl. 50 cr.; P. Draghiciu 2 fl.; Av. Ber'a 2 fl.; L. Boteanu 1 fl.; G. Gil'a 2 fl.; L. Ber'a 1 fl.; G. Geosanu 50 cr.; Al. Olariu 1 fl.; Ambr. Olariu 1 fl.; I. Popoviciu 2 fl.; Ar. Popoviciu 1 fl.; Ioach. Fulea. 1 fl.; I. Moldovanu 1 fl.; G. Ciacian 1 fl.; Dr. Petco 2 fl.; Al. Olariu 1 fl.; G. Popu 1 fl.; N. Oprea 1 fl. 50 cr.; S. Horvatu 1 fl.; G. Nicóra 3 fl.; G. Nand'r'a 1 fl.; I. Herbai 1 fl.; Rom. Crainicu 50 cr.

Din parte-mi primésca stimatií domni binefacatori cea mai profunda stima si recunoscintia.

Graz in Iuliu 1875.

Dr. Munteanu.

* * * (Pentru venatori). Intrându cu 1 Augustu in viétia art. XXI relativu la darea asup'r'a venatului primari'a cetátií noastre printr'o publicatiune arata conditiunile prescise de lege ce trebuie sa le implinésca toti căti nu voru sa se lipsésca de acésta petrecere, supusa acum unei contributiuni cum n'a mai fostu pâna acum.

Cine voiesce sa aiba dreptulu de venatu trebuie sa si procure o carta de venatu, conforma legei, prin o rogare provediuta cu timbru de 50 cr. Acésta carte se da pre tempu de unu anu (dela 1 Ianu-

ariu pâna la capetulu lui Decembre) si are valóre pre intregu teritoriulu Sct. Stefanu. Se potu esoperá atari carte si pre unu periodu de 3 ani, solvindu-se competintiele de timbru pre totu tempulu. Dispusetiunea acést'a nu atinge pre individiu cari in comuni rurale padiescu semanaturele (jitarii). Acést'i'a prin diendu-se la venatu voru suferi pedéps'a de bani orandita prin lege. Cart'a de venatu trebuie sa fia provediuta cu unu timbru de 12 fl. v. a. Acést'a carta trebuie sa o pórté venatorulu la sine spre legitimare, căci altmintrene se va pedepsi. Pedéps'a e a) 1 fl., in casu de repetitiune se póte urcá pâna la 10 fl. pentru celu ce nu arata cart'a fiindu provocatu; b) 20—100 fl. pentru celu ce venéza fára carta, séu cu un'a ce suna pre numele altui'a, séu cu o carta ce a incetatu de a mai avé valóre, séu cu o carta falsa, c) cu 30—200 fl., déca cine-va fiindu provocatu nu intrerumpe venatulu, séu nu si spune numele si locuinti'a, séu nu depune unu pemnu (zalogu) séu nu urméza pre provocatoriu la antisti'a comunei celei mai de aprópe.

Cartele de venatu din anulu acést'a esceptiunalminte au valóre pre tempu de unu anu.

* * * Anunciu literariu.

A esitu de sub pressa: „Sistemulu metricu“ manualu pentru invetiatori si toti barbatii de scóla de *Basilii Petri*. Editoru V. Romanu, tipariulu lui W. Krafft in Sabiiu.

Manualulu cuprinde 8 cóle in octavu si se compune din prefatia, introducere si 10 capitole.

In prefatia autorulu caracteriséza pre scurtu form'a dogmatica si inductiva a propunerei, iéra in introducere comunica cumentarea, cu carea densulu la 8 Fauru a. c. deschise conferintiele tienute in Orlatu cu invetiatorii granitiaresci asup'r'a sistemulu metricu, de unde 'si luá indemnulu la compunerea si publicarea manualulu presinte.

Capitolulu I, avendu de scopu a orientá, tractéza de mesuri si ponduri in genere. Capitolulu II face istoriculu mesuriloru metricu. Iéra capitolulu III desvóltá sistemulu diecimalu séu decadicu, pre care se baséza sistemulu metricu francesu espusu in capitolulu IV. Capitolulu V enumera acele avantagie séu preferintie ale sistemulu metricu, cari au fácutu a se introduce astadi si la noi mesurile metricu. Legea pentru introducerea acestoru mesuri face obiectulu capitolulu VI. Inainte inse de a privi mai de aprópe mesurile metricu introduse, manualulu tractéza in capitolulu VII, cătu se póte de pe largu si dupa principié metodice computulu cu *numeri diecimali*, aretându notiunea, scrierea, cetirea, resolvirea si reducerea frangeriloru diecimali si cele patru specie cu *numeri diecimali*. In capitolulu VIII carele arata computulu cu *numeri metrici* se espunu mai întâiu pre rendu mesurile liniare, patrate, cubice, de capacitate si pondurile, se enumera membrii, din cari se compune unitatea fia-carei categorie si se arata modulu, cum suntu a se serie ceti, resolví si reduce mesurile respective. Dupa acést'a urméza cele 4 operatiuni cu *numeri metrici*.

Capitolulu IX se ocupa cu transcomputarea (prefacerea) mesuriloru vechi in nóue si a pretiuriloru lor. In fine capitolulu X tractéza metodulu computulu in scóla elementaria in urm'a introducerei sistemulu metricu, aratandu mai întâiu planulu de invetiamentu, apoi tractarea metodica a mesuriloru nóue.

Tendint'i'a domnului autoru, carea se póte urmari in totu manualulu, a fostu a emancipá computulu de tóte formele mecanice si a-lu fondá pre operatiunile cugetaiei logice. Din acestu punctu de vedere, de-si manualulu in prim'a linia e destinatu pentru barbatii de scóla, elu va fi binevenitu, chiaru neaperatu pentru fia-cine voiesce a-si castigá deplin'a cunoscintia a sistemulu diecimalu si a calculatiunei mesuriloru metricu. Si cine mai póte fi astadi fára de aceste cunoscintie? Oplu deci e acomodatulu si pentru instruirea propria si ori-cine scie

ceti se póte deprinde prin acésta carte si singuru in calculatiunile amintite.

Manualulu se póte trage directu, séu prin librariile cunoscute, dela editorulu *Visarionu Romanu* in Sabiiu.

Pretiuulu de bolta alu unui esemplariu e 50 cr., cu tramitere francata prin posta 56 cr.

10 esemplarie costa numai	4 fl. 50 cr.
25 „ „ „	10 fl. — cr.
50 „ „ „	18 fl. 50 cr.
100 „ „ „	35 fl. — cr.

Sub pressa se afla de acelasu autoru „Sistemulu metricu“ manualu pentru scolari.

Concursu.

La scóla capitale normale dela biserica SS. Archangeli din Satulungu, protopresbiteratulu gr. or. I-iu alu Brasiovului a devenitu vacantu unu postu invetiatorescu, pentru a cărui ocupare se escrie prin acést'a concursu cu terminu pâna la 25 Augustu a. c.

Salariulu anuale pentru acestu postu este 350 fl. v. a. cu prospectu de a se inmultí salariulu totu la câte cinci ani de servitiu cu câte 50 fl. v. a. pre lángha indatorirea, cá pentru acestu salariu se tiena invetiatoriulu si prelegerile trebuincióse la scóla de repetitiune.

Doritorii de a ocupá acestu postu invetiatorescu suntu avisati a-si asterne subscrisului comitetu suplicele lor adresate cátra Reverendissimulu domnu protopresbiteru Iosifu Baracu in Brasiovu, instruite in sensulu Statutulu organieu.

Satulungu in 17 Iuliu 1875.

Comitetulu parochialu alu bisericei SS. Archangeli.

Irimie Verzea
parochu si presied.

(1—3)

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei parochiale Certesiu de clas'a a III protopresbiteratulu Ioagiului I se escrie concursu a trei'a óra, cu terminu pâna la 17 Augustu st. v. a. c.

Venitele parochiali suntu urmatóriele:

1. Casa parochiala cu un'a gradina de legumi.

2. Unu pamentu aratoriu de 3 cara cucuruza, folosint'i'a fenului si pómeloru din 2 cimenterii.

3. Dela 75 case câte 2 mesuri de cucuruza cu tuleu, dela 60 case câte 40 cr. biru anualu, stol'a usuata, si câte o dí de lucru dela tóta famili'a.

Tóte acestea la olala computeate in bani dau unu venitu anualu de 300 fl. v. a.

Concurentii au a-si tramite petitiunile lor la subscrisulu pâna la terminulu pusu, instruite in sensulu Stat. org. si de suntu preoti, provedinte cu incuviintiarea pré Ven. Consistoriu archidiecesanu.

Hondolu in 16 Iuliu 1875.

In contielegere cu comitet. parochialu.

Basilii Piposiu
protopr.

(1—3)

Concursu.

Spre intregirea vacantei parochii de a 3 clasa din comun'a Ucea-super. districtulu Fagarasiului, se escrie prin acést'a concursu pâna in 24 Augustu 1875.

Emolumentele suntu:

1. Dela 145 familii câte 1 caru de lemne.

2. Dela 145 famil. câte 1 dí de lucru vér'a.

3. Folosirea unui fenatiu de 2 cara de fenu.

4. Venitulu epatrafirului usitatu care tóte computeate trecú sum'a de 350 fl. — v. a.

Cei cari aru dorí a ocupá numit'a statiune parochiale sa se adreseze pâna la terminulu mai susu indicatu cu concursulu lor la subscrisulu.

Avrigu, 21 Iuliu 1875.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Vasilii Maximu
Adm. prot.

(1—3)

Concursu.

Pentru postulu de notariu comunale, devenitu vacantu in comun'a Sibieliu, scaunulu Sabiiului, se escrie concursu cu terminulu pâna in 25 Augustu a. c. st. n.

Cu acestu postu e impreunatu unu salariu anuale de 300 fl. v. a., quartiru liberu in edificiuulu de cancelaria, 4 orgii de lemne si alte competintie pentru scrieri private si asignatiuni de paspórté in suma aprosimativa de 100 fl.

Pre lángha o pracsá de servitiu se mai recere cunoscint'i'a perfecta a limbei române.

Petitiunile suntu a se adresá in terminulu de susu la subscrisulu inspectoratu, Sabiiu in 30 Iuliu 1875.

Dela inspectoratulu cercuale alu Salistei 2—3

Concursu.

La scóla normale capitala gr. res. ce se va deschide cu inceputulu anulu scolariculu 1875/6 in S. Sabesiu suntu de imbracatu 5 statiuni invetiatoresci; dóue la fetitie si trei la baieti, pentru ocuparea acestor'a se escrie concursu cu terminu pâna la 15 Augustu 1875 st. v.

Léfa anualá pentru fia-care invetiatoriu e de 300 fl. v. a. din cut'i'a bisericei si cortelu naturale in edificiuulu scólei, iéra acelu'a dintre invetiatori carele va fi insarcinatu sa pórté directiunea — i se asecuréza pre lángha salariulu de 300 fl. si unu pausialu de 100 fl. v. a. la anu. —

Dela concurentii ce dorescu se capete vre un'a din prementionatele statiuni se astépta sa-si indrepte cererile sele inzestrate cu documentele prescise de statutulu organieu si cu deosebire cu testimoniú despre absolvirea celu putienu a celoru 4 clase gimnasiale, a cursulu pedagogieu ori teologicu si cumca au depusu esamenulu de calificatiune, scaunulu protopresb. respectivu in S. Sabesiu.

S.-Sabesiu in 13 Iuliu 1875.

(2—3) Comitetulu parochialu.

Nr. 628.

Concursu.

La scólele reuniunei granitiaresci din fostulu regimentu romanu I suntu a se conferí urmatóriele posturi:

1. Posturile de invetiatori diriginti la scólele din Tientiari si Lis'a cu salariu anuale de câte 300 fl. v. a. cortelu, gradina si lemne de focu.

2. Posturile de invetiatori adjuncti la scólele din Lis'a, Jin'a si Tientiari, si adeca in Tientiari cu salariu anuale de 200 fl. in Lis'a si Jin'a de cate 180 fl. v. a. la tóte inca cortelu si lemne de focu dupa usulu de pâna acum'a.

Doritorii de a ocupá vre-unulu din posturile aceste, binevoiesca a-si tramite suplicele instruite cu documentele recerute pâna la 15 Augustu a. c. st. n. la

Comitetulu scóleloru granitiaresci din fostulu regimentu romanu I in Sabiiu.

Concursu.

Devenindu vacante 2 posturi de invetiatori la scóla normala (primara) rom. gr. or. din Brasiovu se escrie pentru ocuparea lor concursu cu terminu pâna la 20 Augustu (1 Septembrie) a. c.

Concurentii sa binevoiesca, a se adresá cátra subscris'a Eforia alaturandu pre lángha petitiune testimoniile despre purtarea lor politica si morala, despre calificatiunea pedagogica-didactica si testimoniú din clas'a gimnasiala séu reala ultima, ce va fi cercetatu-o.

Salariulu anualu impreunatu cu fia-care din aceste posturi este in anulu primu alu servitiului de 300 fl. v. a., in urmatorii 2 ani câte 400 fl. iéra de aci inainte salariulu de invetiatoriu definitivu 500 fl. la care dupa servitiu de 10 ani se adauga decenalele de 100 fl. si dupa 20 ani decenale de 200 fl. Prelángha acestea mai au invetiatorii acestei scóle si dreptulu de pensiuene.

Brasiovu 4/16 Iuliu 1875.

Efori'a scóleloru centrale romane ort. resarit.

Iosifu Baracu,
protop. cá presiedinte.

(2—3)